
Tassy Lilla

„Sok van a rovásunkon?”

Hagyományok továbbéltetése egy pusztai iskolában

Méntelek

Mondják a régi öregek:

„Méntelek mög azé Méntelek, mer az valamikó pusztaság vót. Aszt valamikó valami nagy nemős embör égy sárga csikójé vötte mög. Azt az egész részt. Égy hároméves sárga csikójé. Mind a négy lába kesely vót. Azt égy ménösbü vötték ki – mer fiatalon a lovat még nem kezeeték – hát ménes vót. Ménösbü vötték ki, oszt az a Méntelek azé lött Méntelek...”

A terület első ábrázolása a II. katonai felmérés térképén maradt ránk, az 1860-as évekből. Ekkor még kecskeméti földként, annak északnyugati csücskében helyezkedett el egy „Csődöri-erdő” és attól délkeletre, néhány kilométerre egy „Csődöri-szőlők”.

A csődöri előtag egy nagyobb földterület neve volt. Ez a név valamilyen lótarással kapcsolatos objektumra utal, amely a XIX. században biztosan kecskeméti fennhatóságú volt.

Méntelek központjában, az iskola mögötti buckás-erdős részen ma is Csődör-halomként ismernek a helybeliek egy dombot. Vagyis: Mén-halomnak is hívhatnák...

Méntelek kert-város lett. Kecsemét kertvárosi része, darabja, s ez a város-közelség, a települést körülvevő kiterjedt, ám egyre pusztuló, átalakuló szórvány tanyavilág egykor és ma is meghatározója, befolyásolója volt és maradt életünknek s az oktatás, nevelés folyamatainak. Az 1800-as években éppen a külterületi, iskolázatlan lakosság oktatásának szükségessége hívta életre az első tanyai iskolákat. Az 1856. novemberében Alsó- és Felső-Csődörön (a mai Méntelek területén) Balla István és Beregszászi Dániel tanítók vezetésével, bérelt

tanyaépületekben indult a tanítás – a mezőgazdasági munkákhoz és a tanulók képességeihez igazodva. A kis iskolaszobákban tanuló gyerekek sokszor fél- vagy egy órát is gyalogoltak az iskoláig. A pusztai oktatás 150. évfordulóján, 2006-ban városi ünnepség keretében haranglábat is avattak az iskola előtt – az első tanítók és tanulók emléke előtt tisztelegve.

Később, az 1930-as években Klebelsberg Kunó népiskola politikája nyomán Méntelek környékén is megépültek az első, már kifejezetten tanítás céljára létesített, vörösfenyő padlós tanyai iskolák.

A jelenlegi „központi” iskola 1959-ben kezdte meg működését. Azután a későbbi években tornaterem, óvoda épült, bővült és alakult az iskola – köszönhetően az élén álló, elkötelezett vezetőknek és az iskoláért tenni akaró és tudó segítőknek. Jelentős előrelépés volt, amikor részben pályázati forrásból 2010. decemberében átadásra került az új épületszárny – ezzel megszűnt az osztályok vándorlása, a szükségstantermekben folyó tanítás.

Hiszen itt, ahol az iskola nem csak intézmény, de „élet-központ” minden kapcsolat és kapcsolódás, dicséret és kritika, esemény értelmet és jelentőséget nyer a ménteleki közösség terében is, ahogy a ménteleki térben zajló események is bejönnek az ódon csapóajtók mögé. Oda, ahol egykori diákjaink és tanáraink lelkének egy darabját is őrzik még a tablók, s ez a darabka néha visszahozza őket messziről a régi folyosóra– felidézni a múlt időt.

Iskolánk Kecskeméttől 12 km-re, páratlanul szép környezetben található. Ablakaink a természetre nyílnak, s bármerre induljunk, pár perc múlva erdőben sétálhatunk. Kecskemétről, Lajosmizséről is érkeznek diákjaink. A tanítás és a szellemi értékek átadása nyugodt, családi légkörben történik.

Intézményünkben nagy múltra tekint vissza a képzőművészeti képzés, alkotóink eredményes résztvevői a kecskeméti, megyei, és országos versenyeknek.

Pár éve néptáncosaink a kalotaszegi Mérában vettek részt az ottani ünnepségen, miután a IV. Ménteleki Néptánc találkozón mi láttuk őket vendégül.

2016-ban kiérdemeltük az örökös Ökoiskola címet.

A hajdan gazdag néphagyományok újjáélesztésével erősítjük közösségünket a néptánc, kézműves, rovásírás foglalkozásokon. Az esztendőkörös változásrend ünnepeit együtt köszöntjük.

Célunk a hagyományokat tisztelő, a természettel békében élő, arra tudatosan vigyázó tanítványok nevelése. Arculatunk egyik legfontosabb vonása a régen volt, valós természet közeli élet értékeinek föl kutatása, megőrzése, továbbadása.

Mi nem vagyunk rovásírás kutatók. Amit tudunk e fölbecsülhetetlen kincsünkről, azt mind-mind neves kutatóinktól tanultuk meg: Forrai Sándortól, Magyar Adorjántól...

Ezen érték megosztásának legfontosabb időbeni színtere lehet az esztendőkörös változásrend. Hitünk szerint ezek a közösen megélt, évről-évre visszatérő alkalmak adják tanítványainknak azt a szellemi és lelki biztonságot, nyugalmat, állandóságot, melyet a mai külvilág csak nyomokban tud felmutatni.

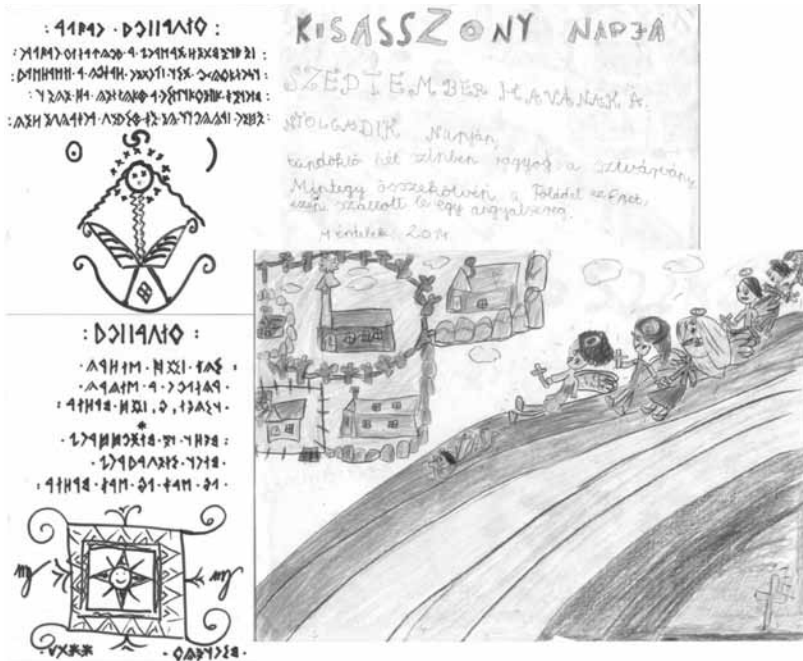
Tehát az általános iskolai tanítás-tanulás folyamatába illesztjük be a rovásjelek gyakorlását az esztendőkörös változásrend visszatérő állandósága mentén. Az EGÉSZ-ség, a teljesség kívánt jótékony, lélekre, szellemre, akár testre gyakorolt hatásának reményében.

Második osztálytól vehetnek részt diákjaink a rovásrejtvények megfejtésében.

Szeptembertől (tanévkezdés), Kisasszony napjától kezdődően Pünkösdig a mindenkori jeles nap köszöntőjét, énekét, archaikus imádságait rejtjük el a rovásjelekben, s a tanítványaink nagy igyekezettel „fordítják”, rajzolják, s az áldott időkben meg is élük az adott napok rítusait is. Az alább leírt szokásrendből szépen kerekedik a mindig naprakész keresztény értékrend.

Az iskolakezdés után pár nappal, Kisasszony napján, szeptember 8-án éljük meg az új tanév első ünnepét. A hivatalos évnyitó után az tanévet szakrálisan is elkezdjük.

Szent Mihály napját vásárral, csereberével is emlékeztessé tesszük.

Szent Márton napján igazi libasorban járunk... A rovásrejtvény az időjós-lás-ról, a szent életéről szól.

: 101988801-1191-221198-7231 :
 , 0X-4-01A3-291191-221198-9X *
 " : 451-9-128-1110X-H011-
 , 881-2281-1188-1-H01221198-9X :
 : 811H010X-24X198-H01D0191111
 *
 : 851-1022210X-221198-AM 10X :

Szent Erzsébet ünnepén kiválasztjuk a legalkalmasabb leánykát, aki méltó lehet Erzsébet gyöngyöt viselni:

szereénységével, jó tanulásával,

: 7225788-7231 :
 , 811198-221198-111111 :
 : 811198111-221198111111 :
 : 811198111-2211981111 :
 : 811198111-10 :

: 7225788-7231 :
 - 9098-881191-11 :
 - 01801110-1111191111 :
 - 1119711-001811-9 :
 - 024711111-11111111 :
 : 07102221-11111111-010 :

X - ny - 111111 - 081111 :

viselkedésével példa a többieknek.

Advent beköszöntével minden hét első napján közösen énekelünk, gyertyát gyújtunk.

A Luca napi szokások egy részét még a mai időkben is gyakoroljuk.

A betlehemes köszöntés hagyományát sikerült legvalóságosabban visszatérítenünk. Ménteleken 30 éve csendül a pásztorok, és „mindönféle angyali szerzetők” éneke újra, hogy hirdesse a Fény megszületését. Már felnőttként emlékeznek azok, akik jó 20 éve a Vándorbetlehemes első fényhozói voltak!

Ketten vállaljuk évről-évre a kerek EGÉSZ világ láttatását. Énekel, tánccal, mesével, a szokások szövegeinek, mozdulatainak megtanításával, de lovaglással, íjászattal, kézművességgel, rovásírással, kemenceépítéssel, kenyérsütéssel, és jurtaépítéssel, tábori életre tanítással is megpróbáljuk a tanítványainkat magunkkal ragadni abba a teljességbe, ahol minden jó magáért jó. Mert jónak lenni jó... valljuk Ifj. Csoóri Sándor gondolatát, annak reményében, hogy a gondolatnak, kimondott szónak hatalma van. A cselekvésnek meg ideje, mielőtt elmúlna...

A betlehemes előadásokra már novemberben elkezdődnek a próbák.

Tanítványaink elvitték Fénykrisztus születése örömhírét iskolánk falain túl is: Kecskemét Fő terére, a Városházára, és legnagyobb büszkeségünk, hogy Kárpátalján, Beregszász városában is szólt az ének: „Az angyal énekel...”

Január 6-án, Vízkeresztkor énekekkel megidézünk a Háromkirályokat, és ki- hirdetjük a Farsang hosszát.

: YIYIKOHTM:
 : XXY-42X-7YV-4H:
 : AF Y4444-7YKXOHTM:
 : OYVAVKXOHTM:
 : A3AAASAA-ADT24B:
 ! OYVAVKXOHTM:
 - OSMYHSHH:
 ! AKYIHKO-ADH31-4:

Gyertyaszentelő és Szent Balázs is énekekkel, fényidézéssel érkezik hozzánk.

- 4-424-YIIMQ-7Y41X-7Y3I:
 - XASOYKX-4S-ADYOH7CHSY:
 ! ADY44X.

 - YXASATYIKK-4A3MAD4M-4:
 - 7YX7H30-0Y4-7YK4A-41-14:
 - 7IM-4XKX4-4AKY3IAD4-HN7KX
 - AY4AH40-1VX**-0AKY3I4

ROVÁS
 SZENT BALÁZS ÖVÉBEN MEG-
 FORDÍTOTTÁK ÉS MINDEN-ÉNYE!

 A VILÁG VÉGÉIG SÓFÉNYBEN
 CSAK AZ LÁTHAT KIYER IESZ EREN
 HETSZER MEGSZENTELT GYER-
 TEK VAN ANNAK ÉVÉBEN

A farsangi mulatozásnak sok-sok mintáját kiprobáltuk, de soha nem hagytuk el a télűző kiszebáb égetést.

-V**·AD4AH40
 -AD4AH40-HH4-7YDAM4B
 -10044-4-1DAM4K
 -AD4Y4BAM4M4X-12A-4-ADY4
 -144400-4-ADY4H
 -1224-4-4K1H30-1H4-4-4
 -12H321-7Y3AA4Q4M
 -7Y404H40-4-4-4-4-4-4
 -13Y01484-4-1H40

Húsvét ünnepét megpróbáljuk visszahelyezni eredeti jelentésébe, de ez évről-évre nehezebb...

„A pünkösdi rózsza kihajlott az útra...” Az áldott időben viseletbe öltözött leánykák idézik meg a régesrégi szertartás rend mozdulatait, gyönyörű dalait. Legénykéek teszik próbára magukat, küzdenek 7 próbával a pünkösdi királyi pálcáért, amin már 12 név hirdeti: vannak, akik tudják, hogyan lehet átmenekíteni a mi világunkat...

„Egyetlen tudás van, a többi csak toldás:
Alattad a föld, fölötted az ég
Benned a létra”

Weöres Sándor soraival zárjuk ménteleki esztendőkörös utazásunkat.
Tisztelettel várunk mindenkit, aki velünk tart!

Tassy Lilla, Mihócza Zsolt

A fotókat köszönjük Virág Attila kollégánknak.